

מצוות לא תעשה

- א. מצוה ראשונה ממצוות לא תעשה, שלא לעלות במחשבה שיש שם אלוה זולתי ה', שנאמר "לא יהיה לך אלהים אחרים" (שמות כב; דברים ה, ו).
- ב. שלא לעשות פסל, לא יעשה בידו ולא יעשו לו אחרים, שנאמר "לא תעשה לך פסל, וכל תמונה" (שמות כג; וראה דברים ה, ז).
- ג. שלא לעשות עבודה זרה ואפלו לאחרים, שנאמר "ואלֹהי מסכה, לא תעשו לכם" (ויקרא יט, ד).
- ד. שלא לעשות צורות לנואי, ואף על פי שאין עובדין אותן, שנאמר "לא תעשון, אתי: אלהי כסף" (שמות כ, יט).
- ה. שלא להשתחוות לעבודה זרה, אף על פי שאין דרך עבודתה בהשתחויה, שנאמר "לא תשתחוה להם" (שמות כד; דברים ה, ח).
- ו. שלא לעבד עבודה זרה בדברים שדרפה להעבד בהן, שנאמר "ולא תעבדם" (שמות כד; שמות כג, כד; דברים ה, ח).
- ז. שלא להעביר למלך, שנאמר "ומזרעך לא תתן, להעביר למלך" (ויקרא יח, כא).
- ח. שלא לעשות מעשה אוב, שנאמר "אל תפנו אל האבת" (ויקרא יט, לא).
- ט. שלא לעשות מעשה ידעוני, שנאמר "ואל הידענים" (ויקרא יט, לא).
- י. שלא לפנות אחר עבודה זרה, שנאמר "אל תפנו, אל האלילים" (ויקרא יט, ד).
- יא. שלא להקים מצבה, שנאמר "ולא תקים לך, מצבה" (דברים טז, כב).
- יב. שלא לתן אבן משפית, שנאמר "ואבן משפית לא תתנו בארצכם" (ויקרא כו, א).
- יג. שלא לטע אילן במקדש, שנאמר "לא תטע לך אשרה, כל עץ" (דברים טז, כא).
- יד. שלא לשבע בעבודה זרה לעובדיה, ולא משביעין אותן בה, שנאמר "ושם אלהים אחרים לא תזכירו" (שמות כג, יג).
- טו. שלא להדיח בני ישראל אחר עבודה זרה, שנאמר "לא ישמע על פיך" (שמות כג, יג); זו אזהרה למדיח.
- טז. שלא להסית אדם מִישראל אחר עבודה זרה, שנאמר במסית "ולא יוספו לעשות, כדבר הרע" (דברים יג, יב).
- יז. שלא לאהב המסית, שנאמר "לא תאבה לו" (דברים יג, ט).
- יח. שלא לעזב השנאה למסית, שנאמר "ולא תשמע אליו" (דברים יג, ט).
- יט. שלא להציל המסית אלא עומד על דמו, שנאמר "לא תחוס עינך עליו" (דברים יג, ט).
- כ. שלא ילמד המסת זכות על המסית, שנאמר "לא תחמל" (דברים יג, ט).
- כא. שלא ישתק המסת מללמד חובה על המסית, אם ידע לו חובה, שנאמר "ולא תכסה עליו" (דברים יג, ט).

כב. שלא להנות בצפויי נעבד, שנאמר "לא-תחמד כסף וזהב עליהם" (דברים ז, כה).

כג. שלא לכנות עיר הנדחת לכמות שהיתה, שנאמר "לא תבנה עוד" (דברים יג, יז).

כד. שלא להנות בממון עיר הנדחת, שנאמר "ולא-ידבק בידך מאומה, מן-החרם" (דברים יג, יח).

כה. שלא להנות בעבודה זרה, ובכל משמשיה ובתקרבת שלה וביין שנתנסף לה, שנאמר "ולא-תביא תועבה אל-ביתך" (דברים ז, כו).

כו. שלא להתנבא בשמה, שנאמר "ואשר ידבר, בשם אלהים אחרים ומת, הנביא ההוא" (דברים יח, כ).

כז. שלא להתנבא בשקר, שנאמר "אשר יזיד לדבר דבר בשמי, את אשר לא-צויתיו לדבר" (דברים יח, כ).

כח. שלא לשמע למתנבא בשם עבודה זרה, שנאמר "לא תשמע, אל-דברי הנביא" (דברים יג, ד).

כט. שלא נמנע מהריגת נביא השקר ולא נירא ממנו, שנאמר "לא תגור ממנו" (דברים יח, כב).

ל. שלא ללכת בחקות עובדי עבודה זרה ולא במנהגותם, שנאמר "ולא תלכו בחקת הגוי" (ויקרא כ, כג).

לא. שלא לקסם, שנאמר "לא-ימצא כף . . . קסם קסמים" (דברים יח, י).

לב. שלא לעונן, שנאמר "לא תעוננו" (ויקרא יט, כו).

לג. שלא לנחש, שנאמר "לא תנחשו" (ויקרא יט, כו).

לד. שלא לכשף, שנאמר "לא-ימצא כף . . . ומכשף" (דברים יח, י).

לה. שלא לחבר חבר, שנאמר "וחבר, חבר" (דברים יח, יא).

לו. שלא לשאל באוב, שנאמר "ושאל אוב" (דברים יח, יא).

לז. שלא לשאל בידעוני, שנאמר "ושאל אוב וידעוני" (דברים יח, יא).

לח. שלא לשאל בחלום מן המתים, שנאמר "ודרש אל-המתים" (דברים יח, יא).

לט. שלא תעדה אשה עדי איש, שנאמר "לא-יהיה כלי-גבר על-אשה" (דברים כב, ה).

מ. שלא יעדה איש עדי אשה, שנאמר "ולא-ילבש גבר שמלת אשה" (דברים כב, ה), מפני שזה היה מנהג עובדי עבודה זרה וכן מפרש בספרי עבודתה.

מא. שלא לכתב בגוף כעובדי עבודה זרה, שנאמר "וכתבת קעקע, לא תתנו בכם" (ויקרא יט, כח).

מב. שלא ללבש שעטנז כמו שלובשין כומרי עבודה זרה, שנאמר "לא תלבש שעטנז" (דברים כב, יא).

מג. שלא להקיה פאת ראש ככומרי עבודה זרה, שנאמר "לא תקפו, פאת ראשכם" (ויקרא יט, כז).

מד. שלא להשחית כל הזקן כעובדי עבודה זרה, שנאמר "ולא תשחית, את פאת זקנך" (ויקרא יט, כז).

מה. שלא להתגודד כעובדי עבודה זרה, שנאמר "לא תתגדדו" (דברים יד, א); וגדידה ושריטה אחת היא.

מו. שלא לשכן בארץ מצרים לעולם, שנאמר "לא תספון לשוב בדרך הזה, עוד" (דברים יז, טז).

מוז. שלא לתור אחר מחשבות הלב וראית העינים, שנאמר "ולא-תתורו אחרי לבבכם, ואחרי עיניכם" (במדבר טו, לט).

מח. שלא לזכר ברית לשבעה עממין, שנאמר "לא-תזכר להם ברית" (דברים ז, ב).

מט. שלא להחיות אדם משבעה עממין, שנאמר "לא תחיה, כל-נשמה" (דברים כ, טז).

נ. שלא לחן על עובדי עבודה זרה, שנאמר "ולא תחנם" (דברים ז, ב).

נא. שלא להושיב עובדי עבודה זרה בארצנו, שנאמר "לא ישוב בארץ" (שמות כג, לג).

נב. שלא להתחתן בעובדי עבודה זרה, שנאמר "ולא תחתן, בם" (דברים ז, ג).

נג. שלא ישא עמוני ומואבי בת ישראל לעולם, שנאמר "לא-יבא עמוני ומואבי" (דברים כג, ד).

נד. שלא להרחיק זרע עשו מן הקהל אלא עד שלושה דורות, שנאמר "לא-תתעב אדמי" (דברים כג, ח).

נה. שלא להרחיק מצרי מלבוא בקהל אלא עד שלושה דורות, שנאמר "לא-תתעב מצרי" (דברים כג, ח).

נו. שלא לקרא שלום לעמון ומואב בתחלה בשעת מלחמה כשאר הגויים, שנאמר "לא-תדרש שלום, וטבתם" (דברים כג, ז).

נז. שלא להשחית אילני מאכל, וכן כל שיש בו השחתה אסור, שנאמר "לא-תשחית את-עצה" (דברים כ, יט).

נח. שלא ייראו אנשי המלחמה ולא יפחדו מן אויביהם בשעת מלחמה, שנאמר "לא תערץ, מפניהם" (דברים ז, כא), "לא, תיראום" (דברים ג, כב).

נט. שלא יסור מלכבנו מעשה עמלק הרע שעשה לנו, שנאמר "לא, תשכח" (דברים כה, יט).

ס. שאנו מזהרין על ברכת השם, שנאמר "אלהים, לא תקלל" (שמות כב, כז), ונאמר בענש "ונקב שם-ה' מות יומת" (ויקרא כד, טז). וזה הפלל: כל שענש עליו הכתוב פרת או מיתת בית דין, הרי זו מצות לא תעשה חוץ ממילה ופסח, שהן בכרת והן מצוות עשה.

סא. שלא לעבר על שבועת בטוי, שנאמר "ולא-תשבעו בשמי, לשקר" (ויקרא יט, יב).

סב. שלא לשבע לשוא, שנאמר "לא תשא את-שם-ה' אלהיך, לשוא" (שמות כו, י; דברים ה, י).

סג. שלא לחלל את שם הקדוש ברוך הוא, שנאמר "ולא תחללו, את-שם קדשי" (ויקרא כב, לב).

סד. שלא לנסות את דבר ה', שנאמר "לא תנסו, את-ה' אלהיכם" (דברים ו, טז).

סה. שלא לאבד בית המקדש, או בתי כנסיות, ובתי מדרשות; וכן אין מוחקין את השמות המקדשין, ואין מאבדין את כתבי הקדש, שנאמר "אבד תאבדון . . . ואשריהם תשרפון" (דברים יב, ג), "לא-תעשון כן, לה' אלהיכם" (דברים יב, ד).

סו. שלא ילין הצלוב על העץ, שנאמר "לא-תלין נבלתו על-העץ" (דברים כא, כג).

סז. שלא להשבית שמירה סביב למקדש, שנאמר "ושמרתם, את משמרת הקדש" (במדבר יח, ה).

סח. שלא יפנס כוהן להיכל בכל עת, שנאמר "ואל-יבא בכל-עת אל-הקדש" (ויקרא טז, ב).

סט. שלא יפנס בעל מום מן המזבח ולפנים להיכל, שנאמר "אך אל-הפרכת לא יבא" (ויקרא כא, כג).

ע. שלא יעבד בעל מום, שנאמר "אשר יהיה בו מום לא יקרב" (ויקרא כא, יז).

עא. שלא יעבד בעל מום עובר, שנאמר "כל-איש אשר-בו מום, לא יקרב" (ויקרא כא, יח).

עב. שלא יתעסקו הלויים בעבודת הפוהנים ולא כוהנים בעבודת הלויים, שנאמר "אך אל-כלי הקדש ואל-המזבח לא יקרבו . . . גם-הם גם-אתם" (במדבר יח, ג).

עג. שלא יפנס למקדש ולא יורה בתורה שתוי יין, שנאמר "יין ושכר אל-תשת . . . בבאכם . . . ולהורות, את-בני ישראל" (ויקרא י, ט-יא).

עד. שלא יעבד הזר במקדש, שנאמר "וזר, לא-יקרב אליכם" (במדבר יח, ד).

עה. שלא יעבד כוהן טמא, שנאמר "וינזרו מקדשי בני-ישראל" (ויקרא כב, ב).

עו. שלא יעבד כוהן טבול יום עד שיעריב שמשו, שנאמר "ולא יחללו, שם אלהיהם" (ויקרא כא, ו).

עז. שלא יפנס טמא לעזרה, שנאמר "ולא יטמאו את-מחניהם" (במדבר ה, ג); זה מחנה שכינה.

עה. שלא יפנס טמא למחנה לויה, שפנגדו לדורות הר הבית, שנאמר "לא יבא אל-תוף המחנה" (דברים כג, יא); זה מחנה לויה.

עט. שלא לבנות אבני מזבח גזית, שנאמר "לא-תבנה אתהן גזית" (שמות כ, כא).

פ. שלא לפסע על המזבח, שנאמר "ולא-תעלה במעלת, על-מזבחי" (שמות כ, כב).

פא. שלא לכבות אש המזבח, שנאמר "אש, תמיד תוקד על-המזבח לא תכבה" (ויקרא ו, ו).

פב. שלא להקטיר ולהקריב במזבח הזהב, שנאמר "לא-תעלו עליו קטרת זרה" (שמות ל, ט).

פג. שלא לעשות במתכנת שמן המשחה, שנאמר "ובמתכנתו, לא תעשו" (שמות ל, לב).

פר. שלא לסוף בשמן המשחה זר, שנאמר "על-בשר אדם, לא ייסך" (שמות ל, לב).

פה. שלא לעשות במתכנת הקטרת, שנאמר "ובמתכנתה, לא תעשו לכם" (ראה שמות ל, לז).

פו. שלא להוציא בדי הארון, שנאמר "לא יסרו, ממנו" (שמות כה, טו).

פז. שלא יזח החשן מעל האפוד, שנאמר "ולא-יזח החשן, מעל האפוד" (שמות כח, כח; שמות לט, כא).

פח. שלא יקרע המעיל, שנאמר "כפי תחרא יהיה-לו לא יקרע" (שמות כח, לב).

פט. שלא להעלות קדשים בחוץ, שנאמר "השמר לך, פן-תעלה עלתיך" (דברים יב, יג).

צ. שלא לשחט קדשים בחוץ, שנאמר "אשר ישחט שור או-כשב . . ואל-פתח אהל מועד, לא הביאו . . ונכרת" (ויקרא יז, ג-ד).

צא. שלא להקדיש בעלי מומין למזבח, שנאמר "כל אשר-בו מום, לא תקריבו" (ויקרא כב, כ); זה הוא אסור הקדשו.

צב. שלא לשחט בעלי מומין לשם קרבן, שנאמר "לא-תקריבו אלה, לה" (ויקרא כב, כב).

צג. שלא לזרק דם בעלי מומין לגבי המזבח, שנאמר בבעלי מומין "לא תקריבו לה" (ויקרא כב, כד); וזה הוא אסור זריקת דמו.

צד. שלא להקטיר אמורי בעלי מומין, שנאמר "ואשה, לא-תתנו מהם על-המזבח" (ויקרא כב, כב).

צה. שלא להקריב בעל מום עובר, שנאמר "לא-תזבח לה' אלהיך שור ושה, אשר יהיה בו מום" (דברים יז, א); זה מום עובר.

צו. שלא להקריב בעל מום מיד הגויים, שנאמר "ומיד בן-נכר, לא תקריבו" (ויקרא כב, כה).

צז. שלא לתן מום בקדשים, שנאמר "כל-מום לא יהיה-בו" (ויקרא כב, כא); כלומר, אל תתן בו מום.

צח. שלא להקריב שאור או דבש, שנאמר "פי כל-שאר וכל-דבש, לא-תקטירו" (ויקרא ב, יא).

צט. שלא להקריב תפל, שנאמר "ולא תשבית מלח ברית אלהיך" (ויקרא ב, יג).

ק. שלא להקריב אתנן ומחיר, שנאמר "לא-תביא אתנן זונה ומחיר פלב" (דברים כג, יט).

קא. שלא לשחט אותו ואת בנו, שנאמר "אתו ואת-בנו, לא תשחטו ביום אחד" (ויקרא כב, כח).

קב. שלא לתן זית במנחת חוטא, שנאמר "לא-ישים עליה שמן" (ויקרא ה, יא).

קג. שלא לתן עליה לבונה, שנאמר "ולא-יתן עליה לבנה" (ויקרא ה, יא).

קד. שלא לתן זית במנחת סוטה, שנאמר "לא-יצק עליו שמן" (במדבר ה, טו).

קה. שלא לתן עליו לבונה, שנאמר "ולא-יתן עליו לבנה" (במדבר ה, טו).

קו. שלא להמיר, שנאמר "לא יחליפנו, ולא-ימיר אתו טוב ברע" (ויקרא כז, י).

קז. שלא לשנות הקדשים מקרבן לקרבן, שנאמר בפסוק "לא-יקדיש איש, אתו" (ויקרא כז, כו); כלומר, לא יקדישנו לקרבן אחר.

קח. שלא לפדות בכור בהמה טהורה, שנאמר "אך בכור-שור . . לא תפדה" (במדבר יח, יז).

קט. שלא למכר מעשר בהמה, שנאמר "לא יגאל" (ויקרא כז, לג).

קי. שלא למכר שדה החרם, שנאמר "כל-חרם . . . לא ימכר" (ויקרא כז, כח).

קיא. שלא לפדות שדה החרם, שנאמר "לא יגאל" (ויקרא כז, כח).
קיב. שלא יבדיל בחטאת העוף, שנאמר "ומלך את-ראשו ממול ערפו, ולא יבדיל" (ויקרא ה, ח).

קיג. שלא לעבד בקדשים, שנאמר "לא תעבד בבכר שורך" (דברים טו, יט).

קיד. שלא לגזז את הקדשים, שנאמר "לא תגז בכור צאנך" (דברים טו, יט).

קטו. שלא ישחט הפסח והחמץ קים, שנאמר "לא-תשחט על-חמץ, דם-זבחי" (שמות לד, כה).

קטז. שלא להניח אמורי הפסח עד שיפסלו בלינה, שנאמר "ולא-ילין חלב-חגי, עד-בקר" (שמות כג, יח).

קיז. שלא להותיר מבשר הפסח, שנאמר "לא-תותירו ממנו, עד-בקר" (שמות יב, י).

קיח. שלא להותיר מחגיגת ארבעה עשר ליום השלישי, שנאמר "ולא-ילין מן-הבשר . . ." (דברים טז, ד); מפי השמועה למדו שבבשר חגיגת ארבעה עשר הכתוב מדבר, וזה שנאמר "לבקר" (שם) לבקרו שליום שני שלפסח, שהוא שלישי לשחיטה.

קיט. שלא להותיר מבשר פסח שני עד בקר, שנאמר "לא-ישאירו ממנו עד-בקר" (במדבר ט, יב).

קכ. שלא להותיר מבשר התודה עד בקר, שנאמר "ולא-תותירו ממנו עד-בקר" (ראה ויקרא כב, ל); והוא הדין לשאר הקדשים, שאין מניחין אותן לאחר זמן אכילתן.

קכא. שלא לשבור עצם בפסח, שנאמר "ועצם, לא תשברו-בו" (שמות יב, מו).

קכב. שלא לשבור עצם בפסח שני, שנאמר "ועצם לא ישברו-בו" (במדבר ט, יב).

קכג. שלא להוציא מבשר הפסח מן החבורה, שנאמר "לא-תוציא מן-הבית" (שמות יב, מו).

קכד. שלא לעשות שירי מנחות חמץ, שנאמר "לא תאפה חמץ" (ויקרא ו, י).

קכה. שלא לאכל בשר הפסח נא ומבשל, שנאמר "אל-תאכלו ממנו נא, ובשל מבשל" (שמות יב, ט).

קכו. שלא להאכיל בשר הפסח לגר תושב, שנאמר "תושב ושכיר, לא-יאכל בו" (שמות יב, מה).

קכז. שלא יאכל הערל בשר הפסח, שנאמר "כל-ערל, לא-יאכל בו" (שמות יב, מח).

קכח. שלא להאכיל בשר הפסח לישראל שנשתמד, שנאמר "כל-בן-נכר, לא-יאכל בו" (שמות יב, מג); כלומר, ישראל שנלוה לבני נכר ועבד עבודה זרה פמותם לא יאכל בו.

קכט. שלא יאכל אדם שנטמא קדשים, שנאמר "והנפש אשר-תאכל בשר, מזבח השלמים אשר לה, וטמאתו, עליו ונכרתה" (ויקרא ז, כ).

קל. שלא לאכל מן הקדשים שנטמאו, שנאמר "והבשר אשר-יגע בכל-טמא, לא יאכל" (ויקרא ז, יט).

קלא. שלא לאכל נותר, שנאמר "ואכליו עונו ישא . . . ונכרתה הנפש ההיא, מעמיה" (ויקרא יט, ח).

קלב. שלא לאכל פגול, שנאמר "המקריב אתו לא יחשב לו, פגול יהיה; והנפש האכלת ממנו, עונה תשא" (ויקרא ז, יח); והוא בכרת.

קלג. שלא יאכל זר תרומות, שנאמר "וכל-זר, לא-יאכל קדש" (ויקרא כב, י).

קלד. שלא יאכל אפלו תושב כוהן ושכירו תרומה, שנאמר "תושב כהן ושכיר, לא-יאכל קדש" (ויקרא כב, י).

קלה. שלא יאכל ערל תרומה, והוא הדין לשאר קדשים. ודבר זה למדו הפתוב מן הפסח בגזרה שונה, ואינו בפרוש מן התורה; ומפי השמועה למדו שאסור ערל בקדשים מגופי תורה, ואינו מדברי סופרים.

קלו. שלא יאכל כוהן טמא תרומה, שנאמר "איש מזרעך . . . בקדשים לא יאכל" (ראה ויקרא כא, יז; ויקרא כב, ד).

קלז. שלא תאכל חללה קדש, לא תרומות ולא חזה ושוק, שנאמר "ובת-כהן פי תהיה, לאיש זר: היא, בתרומת הקדשים לא תאכל" (ויקרא כב, יב).

קלח. שלא תאכל מנחת כוהן, שנאמר "וכל-מנחת כהן כליל תהיה, לא תאכל" (ויקרא ו, טז).

קלט. שלא לאכל בשר חטאות הנעשות בפנים, שנאמר "וכל-חטאת אשר יובא מדמה . . . לא תאכל" (ויקרא ו, כג).

קמ. שלא לאכל פסולי המקדשין שהטל בהם מום בכונה, שנאמר "לא תאכל, כל-תועבה" (דברים יד, ג); למדנו מפי השמועה שבפסולי המקדשין שהטל בהם מום הפתוב מדבר.

קמא. שלא לאכל מעשר שני שלדגן חוץ לירושלים, שנאמר "לא-תוכל לאכל בשעריך, מעשר דגנך" (דברים יב, יז).

קמב. שלא לאכל מעשר שני שלתירוש חוץ לירושלים, שנאמר "תירשך" (דברים יב, יז).

קמג. שלא לאכל מעשר שני שליצהר חוץ לירושלים, שנאמר "ויצהרך" (דברים יב, יז).

קמד. שלא לאכל בכור תמים חוץ לירושלים, שנאמר "לא-תוכל . . . ובכרת" (דברים יב, יז).

קמה. שלא יאכלו הכוהנים חטאת ואשם חוץ לעזרה, שנאמר "לא-תוכל . . . בקרך, וצאנך" (דברים יב, יז); מפי השמועה למדו שלא בא הפתוב אלא לאסור בשר חטאות ואשמות חוץ לעזרה, לפי שכל דבר שיאכל חוץ למקום אכילתו "לא-תוכל לאכל בשעריך" (שם) אקרא בו.

קמו. שלא לאכל בשר העולה, שנאמר "לא-תוכל . . . ונדריך אשר תדר" (ראה דברים יב, יז); כלומר, לא תוכל לאכל נדריך אשר תדר. וזו היא אזהרה שלכל מועל, שלא יהנה מן הקדשים האסורים להנות מהם; ואם נהנה, מעל.

קמז. שלא לאכל בשר קדשים קלים קדם זריקת דמים, שנאמר "לא-תוכל . . . ונדבתיך" (דברים יב, יז); כלומר, לא תוכל לאכל נדבתיך עד שיזרק דמים.

קמח. שלא יאכל זר בשר קדשי קדשים, שנאמר "וזר לא-יאכל, כי-קדש הם" (שמות כט, לג).

קמט. שלא יאכל כוהן בכורים קדם הנחה בעזרה, שנאמר "לא-תוכל . . . ותרומת ידך" (דברים יב, יז); אלו הבכורים.

קנ. שלא לאכל מעשר שני בטמאה ואפלו בירושלים עד שיפדה, שנאמר "לא-בערתי ממנו בטמא" (דברים כו, יד).

קנא. שלא לאכל מעשר שני באנינות, שנאמר "לא-אכלתי באני ממנו" (דברים כו, יד).

קנב. שלא להוציא דמי מעשר שני בשאר דברים שאין בהם אכילה ושתיה, שנאמר "ולא-נתתי ממנו, למת" (דברים כו, יד); וכל שהוא חוץ לצרכי הגוף החי, "נתתי ממנו, למת" אקרא בו.

קנג. שלא לאכל טבל; והטבל הוא הדבר שגדוליו מן הארץ החיב בתרומות ומעשרות, שלא הוציאו ממנו תרומת ה': שנאמר "ולא יחללו, את-קדשי בני ישראל את אשר-ירימו, לה'" (ויקרא כב, טו); כלומר, דברים שהן עתידין להרים אותם לה', לא יעשו אותם חל ויאכלו אותם בטבלם.

קנר. שלא להקדים תרומה לבכורים, ולא מעשר ראשון לתרומה, ולא מעשר שני לראשון, אלא מוציאין על הסדר: בכורים תחלה, ואחר כך תרומה גדולה, ואחר כך מעשר ראשון, ואחר כך מעשר שני; שנאמר "מלאכתך ודמעך, לא תאחר" (שמות כב, כח), כלומר לא תאחר דבר הראוי להקדימו.

קנה. שלא לאחר הנדרים והנדבות שגדר ושנדב, שנאמר "לא תאחר לשלמו" (דברים כג, כב).

קנו. שלא לעלות לחג בלא קרבן, שנאמר "ולא-יראו פני, ריקם" (שמות כג, טו).

קנו. שלא לעבר על דברים שאסר אדם על נפשו, שנאמר "לא יחל, דברו" (במדבר לג, ג).

קנת. שלא יקח כוהן זונה, שנאמר "אשה זנה . . . לא יקחו" (ויקרא כא, ז).

קנט. שלא יקח כוהן חללה, שנאמר "וחללה לא יקחו" (ויקרא כא, ז). קס. שלא יקח כוהן גרושה, שנאמר "ואשה גרושה מאישה לא יקחו" (ויקרא כא, ז).

קסא. שלא יקח כוהן גדול אלמנה, שנאמר "אלמנה וגרושה וחללה זנה, את-אלה לא יקח" (ויקרא כא, יד).

קסב. שלא יבעל כוהן גדול אלמנה, ואפלו בלא קדושין, מפני שמחללה, שנאמר "ולא-יחלל זרעו, בעמיו" (ויקרא כא, טו); הרי הוא מזוהר שלא לחלל פשרה.

קסג. שלא יכנס כוהן למקדש פרוע ראש, שנאמר "ראשיכם אל-תפרעו" (ויקרא י, ו).

קסד. שלא יכנס כוהן למקדש קרוע בגדים, שנאמר "ובגדיכם לא-תפרמו" (ויקרא י, ו).

קסה. שלא יצא כוהן מן העזרה בשעת העבודה, שנאמר "ומפתח אהל מועד לא תצאו" (ויקרא י, ז).

קסו. שלא יטמא כוהן הדיוט לשאר מתים, שנאמר "לנפש לא-יטמא בעמיו" (ויקרא כא, א).

קסז. שלא יטמא כוהן גדול ואפלו לקרוביו, שנאמר "לאביו ולאמו, לא יטמא" (ויקרא כא, יא).

קסח. שלא יכנס כוהן גדול עם מת, שנאמר "ועל כל נפשות מת, לא יבא" (ויקרא כא, יא); כך למדו מפי השמועה, שהוא חייב בבל יבוא וחיב בבל יטמא.

קסט. שלא יקח כל שבט לוי חלק בארץ, שנאמר "ונחלה לא יהיה לו" (דברים יח, ב).

קע. שלא יקח כל שבט לוי חלק בבזה בשעת כפוש הארץ, שנאמר "לא יהיה לפהנים הלויים" (דברים יח, א).

קעא. שלא לעשות קרחה על מת, שנאמר "לא תשימו קרחה בין עיניכם למת" (דברים יד, א).

קעב. שלא לאכל בהמה טמאה, שנאמר "אף את-זה, לא תאכלו, ממעלי הגרה" (ויקרא יא, ד; דברים יז, ז).

קעג. שלא לאכל דג טמא, שנאמר "ושקץ, יהיו לכם; מבשרם לא תאכלו" (ויקרא יא, יא).

קעד. שלא לאכל עוף טמא, שנאמר "ואת-אלה תשקצו מן-העוף, לא יאכלו" (ויקרא יא, יג).

קעה. שלא לאכל שרץ העוף, שנאמר "כל שרץ העוף, טמא הוא לכם: לא, יאכלו" (דברים יד, יט).

קעו. שלא לאכל שרץ הארץ, שנאמר "וכל-השרץ, השרץ על-הארץ שקץ הוא, לא יאכל" (ויקרא יא, מא).

קעז. שלא לאכל רמש הארץ, שנאמר "ולא תטמאו את-נפשתיכם, בכל-השרץ הרמש על-הארץ" (ויקרא יא, מד).

קעה. שלא לאכל תולעת הפרות כשתצא לאויר, שנאמר "לכל-השרץ, השרץ על-הארץ לא תאכלום" (ויקרא יא, מב).

קעט. שלא לאכל שרץ המים, שנאמר "אל-תשקצו, את-נפשתיכם, בכל-השרץ, השרץ" (ויקרא יא, מג).

קפ. שלא לאכל מתה, שנאמר "לא תאכלו כל-גבלה" (דברים יד, כא).

קפא. שלא לאכל טרפה, שנאמר "ובשר בשדה טרפה לא תאכלו" (שמות כב, ל).

קפב. שלא לאכל אבר מן החי, שנאמר "לא-תאכל הנפש, עם-הבשר" (דברים יב, כג).

קפג. שלא לאכל גיד הנשה, שנאמר "על-פן לא-יאכלו בני-ישראל את-גיד הנשה" (בראשית לב, לג).

קפד. שלא לאכל דם, שנאמר "וכל-דם, לא תאכלו" (ויקרא ג, יז; ויקרא ז, כו).

קפה. שלא לאכל חלב, שנאמר "כל-חלב שור וכשב, ועז לא תאכלו" (ויקרא ז, כג).

קפו. שלא לבשל בשר בחלב, שנאמר "לא-תבשל גדי, בחלב אמו" (שמות כג, יט; שמות לד, כו; דברים יד, כא).

קפז. שלא לאכל בשר בחלב, שנאמר "לא-תבשל גדי, בחלב אמו" פעם שניה (שמות לד, כו); כך למדו מפי השמועה, שאחד לאסור בשול ואחד לאסור אכילה.

קפח. שלא לאכל בשר שור הנסקל, שנאמר "ולא יאכל את-בשרו" (שמות כא, כח).

קפט. שלא לאכל פת תבואה חדשה קדם הפסח, שנאמר "ולחם . . לא תאכלו" (ויקרא כג, יד).

קצ. שלא לאכל קלי מן החדש, שנאמר "וקלי . . . לא תאכלו" (ויקרא כג, יד).

קצא. שלא לאכל פרמל מתבואה חדשה, שנאמר "וכרמל לא תאכלו" (ויקרא כג, יד).

קצב. שלא לאכל ערלה, שנאמר "שלש שנים, יהיה לכם ערלים לא יאכל" (ויקרא יט, כג).

קצג. שלא לאכל פלאי הכרם, שנאמר "פן-תקדש, המלאה הזרע אשר תזרע, ותבואת, הכרם" (דברים כב, ט); זה הוא אסור אכילה.

קצד. שלא לשתות יין נסך, שנאמר "אשר חלב זבחימו יאכלו, ושתו יין נסיכם" (דברים לב, לח).

קצה. שלא לאכל ולשתות דרך זולל וסוֹבא, שנאמר "בִּנְנוּ זֶה . . . זולל, וסֹבא" (דברים כא, כ).

קצו. שלא לאכל ביום הצום, שנאמר "פי כל-הנפש אשר לא-תענה" (ויקרא כג, כט).

קצז. שלא לאכל חמץ בפסח, שנאמר "לא יאכל, חמץ" (שמות יג, ג).

קצח. שלא לאכל תערבת חמץ, שנאמר "כל-מחמצת, לא תאכלו" (שמות יב, כ).

קצט. שלא לאכל חמץ אחר חצות יום ארבעה עשר, שנאמר "לא-תאכל עליו חמץ" (דברים טז, ג).

ר. שלא יראה חמץ, שנאמר "לא-יראה לך חמץ" (שמות יג, ז).

רא. שלא ימצא חמץ, שנאמר "שֹׁאֵר, לא ימצא בבתיכם" (שמות יב, ט).

רב. שלא ישתה הנזיר יין, ולא דבר שנתערב בו יין וטעמו פטעם יין, שנאמר "וכל-מִשְׁרַת עֲנָבִים" (במדבר ו, ג); ואכלו החמיץ היין או דבר שנתערב בו היין, הרי זה אסור עליו, שנאמר "חמץ יין וחמץ שכר לא ישתה" (שם).

רג. שלא יאכל ענבים לחים, שנאמר "וענבים לחים . . . לא יאכל" (במדבר ו, ג).

רד. שלא יאכל ענבים יבשים, שנאמר "ויבשים לא יאכל" (במדבר ו, ג).

רה. שלא יאכל חרצנים, שנאמר "מחרצנים . . . לא יאכל" (במדבר ו, ד).

רו. שלא יאכל זוגים, שנאמר "ועד-זג לא יאכל" (במדבר ו, ד).

רי. שלא יטמא הנזיר למת, שנאמר "לֹא־בִּיּוֹ וּלְאִמּוֹ . . . לא-יטמא להם, במתם" (במדבר ו, ז).

רח. שלא יכנס באהל המת, שנאמר "על-נפש מת, לא יבא" (במדבר ו, ו).

רט. שלא יגלח הנזיר, שנאמר "תער לא-יעבר על-ראשו" (במדבר ו, ה).

רי. שלא לקצר כל השדה, שנאמר "לא-תכלה פאת שדה בקצרה" (ויקרא כג, כב).

ריא. שלא ללקט השבלים הנופלות בשעת קצירה, שנאמר "ולקט קצירך, לא תלקט" (ויקרא יט, ט; ויקרא כג, כב).

ריב. שלא לבצר עוללות הפֶּרֶם, שֶׁנֶאֱמַר "וְכִרְמֶךָ לֹא תַעֲזֹלֶל" (ויקרא יט,י).

ריג. שלא ללקט פֶּרֶט הפֶּרֶם, שֶׁנֶאֱמַר "וּפֶרֶט כֶּרְמֶךָ לֹא תִלְקֹט" (ויקרא יט,י).

ריד. שלא לקח עֹמֶר הַשִּׁכְחָה, שֶׁנֶאֱמַר "לֹא תָשׁוּב לְקַחְתּוֹ" (דברים כד,יט); וְכֵן לְכֹל הָאֵילָנוֹת יֵשׁ שִׁכְחָה, שֶׁנֶאֱמַר "לֹא תִפְאַר אַחֲרֶיךָ" (דברים כד,כ).

רטו. שלא לזרע כֵּלָּאִי זָרְעִים, שֶׁנֶאֱמַר "שָׂדֶךְ לֹא-תִזְרַע כֵּלָּאִים" (ויקרא יט,יט).

רטז. שלא לזרע תְּבוּאָה אוֹ יֶרֶק בַּפֶּרֶם, שֶׁנֶאֱמַר "לֹא-תִזְרַע כֶּרְמֶךָ, כֵּלָּאִים" (דברים כב,ט).

ריז. שלא להרביע בַּהֲמָה מִין עִם שְׂאִינוֹ מִינוֹ, שֶׁנֶאֱמַר "בַּהֲמָתְךָ לֹא-תִרְבִּיעַ כֵּלָּאִים" (ויקרא יט,יט).

ריח. שלא יַעֲשֶׂה מְלֹאכָה בְּשָׁנִי מִיָּנִי בַּהֲמָה כָּאֶחָד, שֶׁנֶאֱמַר "לֹא-תַחְרֹשׁ בְּשׁוֹר-וּבַחֲמֹר, יַחְדָּו" (דברים כב,י).

ריט. שלא לַחֲסֹם בַּהֲמָה בְּשַׁעַת מְלֹאכָה בְּדָבָר שְׂאוּכָלֶת מִמֶּנּוּ וְנִהְיִיתָ, שֶׁנֶאֱמַר "לֹא-תַחֲסֹם שׁוֹר, בְּדִישׁוֹ" (דברים כה,ד).

רב. שלא לַעֲבֹד אֲדָמָה בַּשְּׁבִיעִית, שֶׁנֶאֱמַר "שָׂדֶךְ לֹא תִזְרַע" (ויקרא כה,ד).

רבא. שלא לַעֲבֹד אֵילָן בַּשְּׁבִיעִית, שֶׁנֶאֱמַר "וְכִרְמֶךָ לֹא תִזְמֹר" (ויקרא כה,ד).

רבב. שלא לַקְצֹר סְפִיחֵי שְׁבִיעִית כְּדֶרֶךְ שְׁקוּצָרִין בְּשָׂאֵר הַשָּׁנִים, שֶׁנֶאֱמַר "אֵת סְפִיחַ קִצִּירְךָ לֹא תִקְצֹר" (ויקרא כה,ה).

רבג. שלא לֶאֱסֹף פְּרוֹת הָאֵילָן בַּשְּׁבִיעִית כְּדֶרֶךְ שְׂאוּסָפִין בְּכֹל שָׁנָה וּשְׁנָה, שֶׁנֶאֱמַר "וְאֵת-עֲנָבֵי נִזְירְךָ לֹא תִבְצֹר" (ויקרא כה,ה).

רבד. שלא לַעֲבֹד בְּשָׁנַת יוֹבֵל בֵּין אֲדָמָה בֵּין אֵילָן, שֶׁנֶאֱמַר בָּהּ "לֹא תִזְרְעוּ" (ויקרא כה,יא).

רבה. שלא לַקְצֹר סְפִיחֵי יוֹבֵל כְּשָׂאֵר הַשָּׁנִים, שֶׁנֶאֱמַר בּוֹ "לֹא תִקְצְרוּ אֶת-סְפִיחֶיהָ" (ויקרא כה,יא).

רבו. שלא לֶאֱסֹף פְּרוֹת יוֹבֵל כְּאִסִּיפַת שָׂאֵר הַשָּׁנִים, שֶׁנֶאֱמַר בּוֹ "וְלֹא תִבְצְרוּ אֶת-נִזְרֶיהָ" (ויקרא כה,יא).

רבז. שלא לִמְכֹר שָׂדֶה בָּאָרֶץ יִשְׂרָאֵל לְצִמִּיתוֹת, שֶׁנֶאֱמַר "וְהָאָרֶץ, לֹא תִמְכֹּר לְצִמְתָּת" (ויקרא כה,כג).

רבח. שלא לְשַׁנּוֹת מִגְרָשֵׁי הַלְוִיִּים וּשְׂדוֹתֵיהֶם, שֶׁנֶאֱמַר "וּשְׂדֵה מִגְרָשׁ עֲרֵיהֶם, לֹא יִמָּכֵר" (ויקרא כה,לד); מִפִּי הַשְּׁמוּעָה לְמִדּוֹ שֶׁזוֹ אֲזַהֲרָה שְׂלֹא יִשְׁתַּנֶּה.

רבט. שלא לַעֲזֹב הַלְוִיִּים, שֶׁנֶאֱמַר "הַשָּׁמֶר לָךְ, פֶּן-תַּעֲזֹב אֶת-הַלְוִי" (דברים יב,יט), אֲלֵא נֹתַנִּין לָהֶם מִתְּנוּתֵיהֶם וּמִשְׁמַחִין אוֹתָן בְּהֵן בְּכֹל רֶגֶל וְרֶגֶל.

רל. שלא יִתְבַּע הַלְוָאָה שֶׁעֲבָרָה עָלֶיהָ שְׁבִיעִית, שֶׁנֶאֱמַר "לֹא-יִגַּשׁ אֶת-רֵעֵהוּ וְאֶת-אֲחִיו" (דברים טו,ב).

רלא. שלא יִמְנַע מִלְּהִלּוֹת לַעֲנִי מִפְּנֵי הַשְּׁמָטָה, שֶׁנֶאֱמַר "הַשָּׁמֶר לָךְ פֶּן-יִהְיֶה דְבָר . . ." (דברים טו,ט). זֶה הַכָּלֵל כָּל מְקוֹם שֶׁנֶאֱמַר הַשָּׁמֶר אוֹ פֶּן אוֹ אֵל, אֵינוֹ אֲלֵא מַצּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה.

רלב. שלא לְהִמָּנַע מִלְּהַחֲיוֹת לַעֲנִי וּמִלְּתֵן לוֹ מֵה שֶׁהוּא צָרִיךְ, שֶׁנֶאֱמַר

"לא תֹאמַר אֶת-לִבְּךָ . . ." (דברים טו, ז); נִמְצָא הַנּוֹתֵן צְדָקָה עוֹשֶׂה מַצּוֹת עֹשֶׂה, וְהַמַּעֲלִים עֵינָיו מִן הַצְדָּקָה יֵתֵר עַל שְׂבִטָּל עֹשֶׂה עֹבֵר עַל לֹא תַעֲשֶׂה.

רלג. שֶׁלֹא לְשַׁלַּח עֶבֶד עֲבָרִי רִיקָם כְּשִׁיצֵא חֶפְשִׁי, שֶׁנֶּאמָר "לֹא תִשְׁלַחְנוּ, רִיקָם" (דברים טו, יג).

רלד. שֶׁלֹא יִתַּבַּע הָעָנִי בַחֲבוּבוֹ כְּשִׁידַע שֶׁהוּא עָנִי, וְלֹא יֵצֵר לוֹ, שֶׁנֶּאמָר "לֹא-תִהְיֶה לוֹ, כְּנִשָּׂה" (שמות כב, כד).

רלה. שֶׁלֹא לְהַלּוֹת בְּרַבִּית לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁנֶּאמָר "אֶת-כֶּסֶּפְךָ לֹא-תֵתֵן לוֹ, בְּנִשְׁךָ; וּבִמְרִבִּית" (ויקרא כה, לז).

רלו. שֶׁלֹא לְלוֹת בְּרַבִּית, שֶׁנֶּאמָר "לֹא-תִשְׁיַךְ לְאַחֶיךָ" (דברים כג, כ); כֶּךָ לְמַדּוֹ מִפִּי הַשְּׁמוּעָה, שֶׁזֹּו אֲזַהֲרָה לְלוֹוֶה שֶׁלֹא יִנָּשֵׁךְ לְמַלְוָה.

רלז. שֶׁלֹא לְהָשִׁית יָד בֵּין לוֹוֶה וּמַלְוֶה בְּרַבִּית, וְלֹא לְהִיזֵת עָרֵב, וְלֹא עֵד, וְלֹא לְכַתֵּב שְׁטָר בֵּינֵיהֶם, שֶׁנֶּאמָר "לֹא-תִשְׁיָמוֹן עָלָיו, נִשְׁךְ" (שמות כב, כד).

רלח. שֶׁלֹא לְאַחֵר פְּעֻלַּת שְׂכִיר, שֶׁנֶּאמָר "לֹא-תִלֵּין פְּעֻלַּת שְׂכִיר" (ויקרא יט, יג).

רלט. שֶׁלֹא יִמְשֹׁכֵן בַּעַל חוֹב בְּזִרְוֹעַ, שֶׁנֶּאמָר "לֹא-תִבֵּא אֶל-בֵּיתוֹ, לַעֲבֹט עֲבָטוֹ" (דברים כד, י).

רמ. שֶׁלֹא לְמַנֵּעַ הָעֲבוּט מִבַּעֲלָיו הָעָנִי בַּעֲת שֶׁהוּא צָרִיךְ לוֹ, שֶׁנֶּאמָר "לֹא תִשְׁכַּב, בַּעֲבָטוֹ" (דברים כד, יב); כְּלוּמָר, לֹא תִשְׁכַּב וְעֲבוּטוֹ עִמָּךְ, אֲלֵא תִשְׁיָבְנוּ לוֹ בְּלִילָה, הוֹאִיל וְהוּא צָרִיךְ לוֹ בְּלִילָה.

רמא. שֶׁלֹא לְמַשְׁכֵּן הָאֱלֻמָּנָה, שֶׁנֶּאמָר "וְלֹא תִחַבֵּל, בְּגֵד אֱלֻמָּנָה" (דברים כד, יז).

רמב. שֶׁלֹא לְחַבֵּל כָּלִים שְׁעוֹשִׂין בָּהֶן אָכַל נֶפֶשׁ, שֶׁנֶּאמָר "לֹא-יִחַבֵּל רַחִים, וְרֹכֵב" (דברים כד, ו).

רמג. שֶׁלֹא לְגַנֹּב נֶפֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל, שֶׁנֶּאמָר "לֹא תִגְנֹב" (שמות כ, יב); דְּבָרִים ה, טז; זֶה גֹנֵב נֶפֶשׁ.

רמד. שֶׁלֹא לְגַנֹּב מָמוֹן, שֶׁנֶּאמָר "לֹא, תִגְנֹבוּ" (ויקרא יט, יא); זֶו הִיא גְּנִבַת מָמוֹן.

רמה. שֶׁלֹא לְגֹזֵל, שֶׁנֶּאמָר "לֹא תִגְזֹל" (ויקרא יט, יג).

רמו. שֶׁלֹא לְהַסִּיג גְּבוּלוֹת, שֶׁנֶּאמָר "לֹא תִסִּיג גְּבוּל רֵעֶךָ" (דברים יט, יד).

רמז. שֶׁלֹא לַעֲשֹׂק, שֶׁנֶּאמָר "לֹא-תַעֲשֹׂק אֶת-רֵעֶךָ" (ויקרא יט, יג).

רמח. שֶׁלֹא לְכַחֵשׁ בַּמָּמוֹן חֲבֵרוֹ, שֶׁנֶּאמָר "לֹא-תִכַּחֲשׁוּ" (ויקרא יט, יא).

רמט. שֶׁלֹא לְשַׁבֵּעַ עַל כְּפִירַת מָמוֹן חֲבֵרוֹ, שֶׁנֶּאמָר "לֹא-תִשְׁקְרוּ" (ויקרא יט, יא); כְּלוּמָר, לֹא תִשְׁבַּע עַל שֶׁקֶר בַּמָּמוֹן שִׁישׁ לְחִבְרֶךָ בִּידֶךָ.

רנ. שֶׁלֹא יוֹנֶה בַּמָּקָח וּמִמָּכָר, שֶׁנֶּאמָר "אַל-תּוֹנוּ, אִישׁ אֶת-אָחִיו" (ויקרא כה, יד).

רנא. שֶׁלֹא יוֹנֶה בַּדְּבָרִים, שֶׁנֶּאמָר "וְלֹא תּוֹנוּ אִישׁ אֶת-עַמִּיתוֹ, וְיִרְאֵת מֵאֲלֹהֶיךָ" (ויקרא כה, יז); זֶו אוֹנָאת דְּבָרִים.

רנב. שֶׁלֹא לְהוֹנוֹת אֶת הַגֵּר בַּדְּבָרִים, שֶׁנֶּאמָר "וְגֵר לֹא-תּוֹנֶה" (שמות כב, כ).

רנג. שֶׁלֹא לְהוֹנוֹת אֶת הַגֵּר בַּמָּקָח וּמִמָּכָר, שֶׁנֶּאמָר "וְלֹא תִלְחָצְנוּ" (שמות כב, כ).

רנר. שלא להחזיר עבד שפּרַח לְאָרֶץ יִשְׂרָאֵל לְאֲדוֹנָיו שְׂבַח וְנִצָּחָה לְאָרֶץ, שְׁנֵאמָר "לֹא-תִסְגִּיר עֶבֶד, אֶל-אֲדֹנָיו" (דברים כג, טז).

רנה. שלא להונות עבד זה, שְׁנֵאמָר "עִמָּךְ יֹשֵׁב בְּקִרְבְּךָ . . . בְּטוֹב לוֹ; לֹא, תוֹנְנוּ" (דברים כג, יז).

רנו. שלא לענות יתום ואלמנה, שְׁנֵאמָר "כָּל-אֱלֻמָּנָה וַיְתוֹם, לֹא תַעֲנוּן" (שמות כב, כא).

רנו. שלא לעבד בעבד עברי עבודת עבד, שְׁנֵאמָר "לֹא-תַעֲבֹד בּוֹ, עֲבֹדַת עֶבֶד" (ויקרא כה, לט).

רנח. שלא למכור אותו ממכרת עבדים, שְׁנֵאמָר "לֹא יִמְכְּרוּ, מִמִּכְרַת עֶבֶד" (ויקרא כה, מב).

רנז. שלא לעבד בעבד עברי בפרך, שְׁנֵאמָר "לֹא-תִרְדֶּה בּוֹ, בְּפֶרֶךְ" (ויקרא כה, מג; ויקרא כה, מו).

רס. שלא להניח הגוי לעבד בעבד עברי הנמכר לו בפרך, שְׁנֵאמָר "לֹא-יִרְדְּנוּ בְּפֶרֶךְ, לְעֵינֶיךָ" (ויקרא כה, נג).

רסא. שלא למכור אמה עבריה לאחר, שְׁנֵאמָר "לֹא-יִמְשַׁל לְמִכְרָהּ, בְּבִגְדוֹ-בָּהּ" (שמות כא, ח).

רסב. שלא למנע מאמה עבריה היעודה שאר פסות ועונה, שְׁנֵאמָר "שְׂאֵרָהּ פְּסוּתָהּ וְעִנְתָּהּ, לֹא יִגְרַע" (שמות כא, י); והוא הדין לשאר הנשים.

רסג. שלא למכור אשת יפת תאר, שְׁנֵאמָר "וּמִכֹּר לֹא-תִמְכְּרֶנָּה, בְּכֶסֶף" (דברים כא, יד).

רסד. שלא לכבש אשת יפת תאר שפחה, שְׁנֵאמָר "לֹא-תִתְעַמֵּר בָּהּ" (דברים כא, יד).

רסה. שלא לחמד, שְׁנֵאמָר "לֹא-תַחֲמֹד אֶשֶׁת רֵעֶךָ" (שמות כ, יג; דברים ה, יז).

רסו. שלא להתאוות, שְׁנֵאמָר "לֹא תִתְאַוֶּה בֵּית רֵעֶךָ" (דברים ה, יז).

רסז. שלא יאכל השכיר שלא בשעת מלאכה מן המזכר שהוא עושה בו, שְׁנֵאמָר "וַיִּחְרַמְשׁ לֹא תִנִּיף" (דברים כג, כו).

רסח. שלא יקח השכיר יתר על אכילתו, שְׁנֵאמָר "וְאֶכְלָתָ עֲנָבִים כַּנֶּפֶשׁ שְׂבַעָךְ; וְאֶל-כֻּלֶּיךָ, לֹא תִתֵּן" (דברים כג, כה).

רסט. שלא יתעלם מן האבדה, שְׁנֵאמָר "לֹא תוּכַל, לְהִתְעַלֵּם" (דברים כב, ג).

רע. שלא להניח הבהמה רובצת תחת משאה בדרך, שְׁנֵאמָר "לֹא-תִרְאֶה חֲמֹר שֹׁנֵאֶךָ" (ראה שמות כג, ה; דברים כב, ד).

רעא. שלא לעשות עול במדה, שְׁנֵאמָר "לֹא-תַעֲשֹׂו עוֹל, בְּמִשְׁפָּט, בְּמִדָּה" (ויקרא יט, לה); מפּי הַשְּׁמוּעָה לְמַדּוֹ שֶׁהַפְּתוּב מְזַהֵיר, לֹא תַעֲשֹׂו עוֹל בְּמִשְׁפָּט הַמִּדָּה.

רעב. שלא להיות אצלנו איפה ואיפה אכן ואכן, שְׁנֵאמָר "לֹא-יִהְיֶה לְךָ בְּבֵיתְךָ, אִיפָּה וְאִיפָּה" (דברים כה, יד).

רעג. שלא לעול המשפט, שְׁנֵאמָר "לֹא-תַעֲשֹׂו עוֹל, בְּמִשְׁפָּט" (ויקרא יט, טו).

רעד. שלא לקח שחד, שְׁנֵאמָר "וְשֹׁחַד, לֹא תִקַּח" (שמות כג, ח).

רעה. שלא לכבד גדול בדין, שְׁנֵאמָר "וְלֹא תִהְדָּר פָּנֶי גָדוֹל" (ויקרא יט, טו).

רעו. שלא יירא הדין בדין מאדם רע, שנאמר "לא תגורו מפני איש" (דברים א, יז).

רעז. שלא לרחם על עני בדין, שנאמר "ודל, לא תהדר בריבו" (שמות כג, ג).

רעת. שלא להטות משפט אדם חוטא, שנאמר "לא תטה משפט אבינך" (שמות כג, ו); למדו מפיו השמועה, שזה אביון במצוות.
רעמ. שלא לרחם על המזיק בדיני קנסות, שנאמר "לא תחוס, עינך" (דברים יט, כא).

רפ. שלא להטות משפט גרים ויתומים, שנאמר "לא תטה, משפט גר יתום" (דברים כד, יז).

רפא. שלא לשמע מאחד מבעלי דינין ואין חברו עמו, שנאמר "לא תשא, שמע שוא" (שמות כג, א).

רפב. שלא לנטות אחרי רבים בדיני נפשות, אם היו המחיבין יתר על המזכין אחד, שנאמר "לא-תהיה אחרי-רבים, לרעת" (שמות כג, ב).

רפג. שלא ללמד חובה מי שלמד זכות תחלה בדיני נפשות, שנאמר "לא-תענה על-רב, לנטת" (שמות כג, ב).

רפד. שלא למנות בדינין אדם שאינו חכם בדיני תורה, אף על פי שהוא חכם בחכמות אחרות, שנאמר "לא-תפירו פנים במשפט" (דברים א, יז).

רפה. שלא להעיד בשקר, שנאמר "לא-תענה ברעך עד שקר" (שמות כ, יב).

רפו. שלא יעיד בעל עברה, שנאמר "אל-תשת ידך עם-רשע, להיות עד חמס" (שמות כג, א).

רפז. שלא יעיד קרוב, שנאמר "לא-יומתו אבות על-בנים" (דברים כד, טז); מפיו השמועה למדו שלא יומתו אבות בעדות בנים, והוא הדין לשאר הקרובים.

רפח. שלא לכרת הדין על פי עד אחד, שנאמר "לא-יקום עד אחד באיש" (דברים יט, טו).

רפט. שלא להרג נקי, שנאמר "לא תרצח" (שמות כ, יב; דברים ה, טז).
רצ. שלא לחתך הדין באמד הדעת, עד שיראו שני עדים גופו שלדבר, שנאמר "ונקי וצדיק אל-תהרג" (שמות כג, ז).

רצא. שלא יורה העד בדין שהעיד בו בדיני נפשות, שנאמר "ועד אחד, לא-יענה בנפש" (במדבר לה, ל).

רצב. שלא להרג מחייב הריגה קדם שיעמד בדין, שנאמר "ולא ימות הרצח, עד-עמדו לפני העדה" (במדבר לה, יב).

רצג. שלא לחוס על הרודף, אלא הורגין אותו קדם שיגיע לנרדף ויהרגנו או יגלה ערותו, שנאמר "וקצתה, את-כפה: לא תחוס, עינך" (דברים כה, יב).

רצד. שלא לענש האנוס, שנאמר "ולנער לא-תעשה דבר" (דברים כב, כו).

רצה. שלא לקח כפר מן הרוצח, שנאמר "ולא-תקחו כפר לנפש רצח" (במדבר לה, לא).

רצו. שלא לקח כפר בגלות רוצח בשגגה, שנאמר "ולא-תקחו כפר, לנוס אל-עיר מקלטו" (במדבר לה, לב).

רצו. שלא לעמד על הדם, שנאמר "לא תעמד על-דם רעך" (ויקרא יט, טז).

רצח. שלא להניח מכשול, שנאמר "ולא-תשים דמים בביתך" (דברים כב, ח).

רצט. שלא להכשיל תם בדרך, שנאמר "ולפני עור, לא תתן מכשל" (ויקרא יט, יד).

ש. שלא להוסיף במלקות המחייב מלקות, שנאמר "לא יסיף: פן-יסיף" (דברים כה, ג).

שא. שלא לרגל, שנאמר "לא-תלך רכיל בעמך" (ויקרא יט, טז).

שב. שלא לשנא בלב, שנאמר "לא-תשנא את-אחיה, בלבבך" (ויקרא יט, יז).

שג. שלא להלבין פני אדם מישראל, שנאמר "הוכח תוכיח את-עמיתך, ולא-תשא עליו חטא" (ויקרא יט, יז).

שד. שלא לנקם, שנאמר "לא-תקם" (ויקרא יט, יח).

שה. שלא לנטר, שנאמר "ולא-תטר" (ויקרא יט, יח).

שו. שלא לקח אם על הבנים, שנאמר "לא-תקח האם, על-הבנים" (דברים כב, ו).

שז. שלא לגלח שער הנתק, שנאמר "ואת-הנתק, לא יגלח" (ויקרא יג, לג).

שח. שלא לתלש סימני צרעת, שנאמר "השמר בנגע-הצרעת" (דברים כד, ח).

שט. שלא לעבד ולזרע בנחל איתן, שנאמר "אשר לא-יעבד בו, ולא יזרע" (דברים כא, ד).

שי. שלא יתחייב חתן בדבר מצרכי רבים כל שנתו, כגון צבא ושמירת החומה וכיוצא בהן, שנאמר "לא יצא בצבא, ולא-יעבר עליו לכל-דבר" (דברים כד, ה).

שיא. שלא להחיות מכשף, שנאמר "מכשפה, לא תחיה" (שמות כב, יז).

שיב. שלא להמרות על פי בית דין, שנאמר "לא תסור, מפל הדבר" (ראה דברים יז, יא).

שיג. שלא להוסיף על מצוות התורה, בין תורה שבכתב בין בפרושה שקבלו על פה, שנאמר "את כל-הדבר, אשר אנכי מצוה אתכם אתו תשמרו, לעשות: לא-תסף עליו" (דברים יג, א).

שיד. שלא לגרע מפל מצוות התורה, שנאמר "ולא תגרע ממנו" (דברים יג, א).

שטו. שלא לקלל הדין, שנאמר "אלהים, לא תקלל" (שמות כב, כז).

שטז. שלא לקלל הנשיא, והוא המלך או ראש ישיבת ארץ ישראל, שנאמר "ונשיא בעמך, לא תאר" (שמות כב, כז).

שזו. שלא לקלל אחד משאר ישראל, שנאמר "לא-תקלל חרש" (ויקרא יט, יד).

שיח. שלא לקלל אב ואם, שנאמר "ומקלל אביו ואמו, מות יומת" (שמות כא, יז).

שיט. שלא להכות אב ואם, שנאמר "ומכה אביו ואמו, מות יומת" (שמות כא, טו).

שכ. שלא לעשות מלאכה בשבת, שנאמר "לא-תעשה כל-מלאכה" (שמות כ, ט; דברים ה, יג).

שכא. שלא להלך חוץ לתחום מדינה כהולכי דרכים בשבת, שנאמר "אל-יצא איש ממקומו" (שמות טז, כט).

שכב. שלא לענש בשבת, שנאמר "לא-תבערו אש, בכל משבתיכם" (שמות לה, ג).

שכג. שלא לעשות מלאכה בראשון שלפסח, שנאמר "כל-מלאכה, לא-יעשה בהם" (שמות יב, טז).

שכד. שלא לעשות מלאכה בשביעי שלפסח, שנאמר "כל-מלאכה, לא-יעשה בהם" (שמות יב, טז).

שכה. שלא לעשות מלאכה בחג השבועות, שנאמר בו "כל-מלאכת עבדה, לא תעשו" (ויקרא כג, כא; במדבר כח, כו).

שכו. שלא לעשות מלאכה באחד לחדש השביעי, שנאמר בו "כל-מלאכת עבדה, לא תעשו" (ויקרא כג, כה; במדבר כט, א).

שכז. שלא לעשות מלאכה ביום הכפורים, שנאמר בו "כל-מלאכה, לא תעשו" (ויקרא טז, כט; ויקרא כג, כח; ויקרא כג, לא; במדבר כט, ז).

שכח. שלא לעשות מלאכה בראשון שלחג, שנאמר בו "כל-מלאכת עבדה, לא תעשו" (ויקרא כג, לה; במדבר כט, יב).

שכט. שלא לעשות מלאכה ביום שמיני שלחג, שנאמר בו "כל-מלאכת עבדה, לא תעשו" (ויקרא כג, לו; במדבר כט, לה).

של. שלא לגלות ערות אם, שנאמר "אמך היא, לא תגלה ערותה" (ויקרא יח, ז).

שלא. שלא לגלות ערות אשת אב, שנאמר "ערות אשת-אביך, לא תגלה" (ויקרא יח, ח).

שלב. שלא לגלות ערות אחות, שנאמר "ערות אחותך . . . לא תגלה" (ויקרא יח, ט).

שלג. שלא לגלות ערות אחות מן האב ומן האם, שנאמר "ערות בת-אשת אביך . . . אחותך היא לא תגלה, ערותה" (ויקרא יח, יא).

שלד. שלא לגלות ערות בת הבן, שנאמר "ערות בת-בנך" (ויקרא יח, יב).

שלה. שלא לגלות ערות בת הבת, שנאמר "או בת-בתך, לא תגלה ערותן" (ויקרא יח, יג).

שלו. שלא לגלות ערות הבת; ולמה לא נתפרשה בתורה, מפני שאסור בת הבת שתק מן הבת, ומפי השמועה למדו שאסור הבת מגופי תורה, כשאר עריות.

שלו. שלא לגלות ערות אשה ובתה, שנאמר "ערות אשה ובתה, לא תגלה" (ויקרא יח, יז).

שלח. שלא לגלות ערות אשה ובת בנה, שנאמר "את-בת-בנה" (ויקרא יח, יז).

שלמ. שלא לגלות ערות אשה ובת בתה, שנאמר "ואת-בת-בתה, לא תקח" (ויקרא יח, יז).

שמ. שלא לגלות ערות אחות האב, שנאמר "ערות אחות-אביך, לא תגלה" (ויקרא יח, יב).

שמא. שלא לגלות ערות אחות האם, שנאמר "ערות אחות-אמך, לא תגלה" (ויקרא יח, יג).

שמב. שלא לגלות ערות אשת אחי האב, שנאמר "אל-אשתו לא תקרב, דדתך היא" (ויקרא יח, יד).

שמג. שלא לגלות ערות אשת הבן, שנאמר "ערות כלתך, לא תגלה" (ויקרא יח, טו).

שמד. שלא לגלות ערות אשת אח, שנאמר "ערות אשת-אחיה, לא תגלה" (ויקרא יח, טז).

שמה. שלא לגלות ערות אחות אשה, שנאמר "ואשה אל-אחותה, לא תקח" (ויקרא יח, יח).

שמו. שלא לגלות ערות נדה, שנאמר "ואל-אשה, בנדת טמאתה לא תקרב" (ויקרא יח, יט).

שמו. שלא לגלות ערות אשת איש, שנאמר "ואל-אשת, עמיתך לא-תתן שכבתך" (ויקרא יח, כ).

שמח. שלא לשכב עם בהמה, שנאמר "ובכל-בהמה לא-תתן שכבתך" (ויקרא יח, כג).

שמוט. שלא תביא אשה בהמה עליה, שנאמר "ואשה, לא-תעמד לפני בהמה לרבעה" (ויקרא יח, כג).

שנ. שלא לשכב עם זכר, שנאמר "ואת-זכר לא תשכב" (ויקרא יח, כב).
שנא. שלא לגלות ערות האב עצמו, שנאמר "ערות אביו . . . לא תגלה" (ויקרא יח, ז).

שנב. שלא לגלות ערות אחי האב עצמו, שנאמר "ערות אחי-אביו, לא תגלה" (ויקרא יח, יד).

שנג. שלא לקרב לעריות בדברים המביאים לידי גלוי ערוה, כגון חבוק ונשוק ורמיזה וקפיצה, שנאמר "אל-כל-שאר בשרו, לא תקרבו לגלות ערוה" (ויקרא יח, ו); מפי השמועה למדו שזו אזהרה לקריבה המביאה לידי גלוי ערוה.

שנד. שלא ישא ממזר בת ישראל, שנאמר "לא-יבא ממזר, בקהל ה'" (דברים כג, ג).

שנה. שלא תהיה קדשה, והיא הנבעלת בלא כתבה וקדושין, שנאמר "לא-תהיה קדשה" (דברים כג, יח).

שנו. שלא יחזיר המגרש גרושתו אחר שנשאת לאחר, שנאמר "לא-יוכל בעלה הראשון . . ." (דברים כד, ד).

שנו. שלא תנשא היבמה לאחר חוץ מיבמה, שנאמר "לא-תהיה אשת-המת" (דברים כה, ה).

שנח. שלא יגרש האונס אנוסתו, שנאמר "לא-יוכל שלחה, כל-ימיו" (דברים כב, כט).

שנט. שלא יגרש מוציא שם רע את אשתו, שנאמר בו "לא-יוכל לשלחה כל-ימיו" (דברים כב, יט).

שס. שלא יקח סרים בת ישראל, שנאמר "לא-יבא פצוע-דכא" (דברים כג, ב).

שסא. שלא לסרס זכר מכל המינים, לא אדם ולא בהמה חיה ועוף, שנאמר "ובארצכם, לא תעשו" (ויקרא כב, כד).

שסב. שלא למנות על ישראל איש מקהל גרים, שנאמר "לא תוכל לתת עליך איש נכרי" (דברים יז, טו).

שסג. שלא ירפה המלך סוסים, שנאמר "לא-ירפה-לו סוסים" (דברים יז, טז).

שסדר. שלא ירבה המלך נשים, שנאמר "ולא ירבה-לו נשים" (דברים יז, יז).

שסה. שלא ירבה לו כסף וזהב, שנאמר "וכסף וזהב, לא ירבה-לו מאד" (דברים יז, יז).

א. אלו הם שש מאות ושלוש עשרה מצוות שנאמרו לו למשה בסיני, הן וכללותיהן ופרטותיהן ודקדוקיהן; וכל אותן הכללות והפרטות והדקדוקין והבאורין שלכל מצוה ומצוה, היא תורה שבכל פה שקבלו בית דין מפי בית דין.

ב. ויש מצוות אחרות שנתחדשו אחר מתן תורה, וקבעו אותן נביאים וחכמים ופשוטו בכל ישראל כגון מקרא מגלה, ונר חנכה, ותענית תשעה באב, וימים, וערובין. ויש לכל מצוה ומצוה מאלו פרושין ודקדוקין; והכל יתבאר בחבור זה.

ג. כל אלו המצוות שנתחדשו חביבין אנו לקבלם ולשמרם, שנאמר "לא תסור, מכל-הדבר . . ." (ראה דברים יז, יא); ואינם תוספת על מצוות התורה. ועל מה הזהירה תורה "לא-תסף . . . ולא תגרע" (דברים יג, א) שלא יהיה נביא רשאי לחדש דבר ולומר שהקדוש ברוך הוא צוהו במצוה זו להוסיפה למצוות התורה, או לחסר אחת מאלו השש מאות ושלוש עשרה מצוות.

ד. אבל אם הוסיפו בית דין עם נביא שיהיה באותו הזמן מצוה דרך תקנה, או דרך הוראה, או דרך גזרה אין זו תוספת: שהרי לא אמרו שהקדוש ברוך הוא צוה לעשות ערוב או לקרות המגלה בעונתה. ואלו אמרו כן, היו מוסיפין על התורה.

ה. אלא כך אנו אומרים, שהנביאים עם בית דין תקנו וצוו לקרות המגלה בעונתה כדי להזכיר שבחיו שלהקדוש ברוך הוא ותשועות שעשה לנו, והיה קרוב לשוענו כדי לברכו ולהללו, וכדי להודיע לדורות הבאים שאמת מה שהבטיחנו בתורה, "ומי-גוי גדול, אשר-לו אלהים קרבים אליו" (ראה דברים ד, ז; דברים ד, ח). ועל דרך זו היא כל מצוה ומצוה שהיא מדברי סופרים, בין עשה בין לא תעשה.